

Η σημασία της Παγκόσμιας Ημέρα Μητρικής Γλώσσας

Ο εορτασμός της Ημέρας μητρικής γλώσσας έχει διπλό νόημα. Από τη μια, υπογραμμίζει τον σεβασμό που οφείλουμε στη μητρική μας γλώσσα και προβάλλει τις θυσίες και τους αγώνες που έχουν γίνει σε πολλά μέρη του κόσμου για να διαφυλάξουν οι άνθρωποι το δικαίωμά τους να μαθαίνουν, να μιλούν, να μελετούν και να διδάσκουν τη μητρική τους γλώσσα. Από την άλλη, μας υπενθυμίζει ότι το δικαίωμα να μιλά, να προωθεί και να προστατεύει κανείς τη μητρική του γλώσσα είναι δοσμένο όμοια σε εμάς και στους άλλους.

Η προάσπιση της μητρικής μας γλώσσας είναι, λοιπόν, αδιαχώριστη από τον σεβασμό των μητρικών γλωσσών των συνανθρώπων μας. Η ανάπτυξη της πολύγλωσσης εκπαίδευσης και της πολύγλωσσης ικανότητας είναι τα όπλα που σήμερα διαθέτουμε για να αγωνιστούμε ενάντια στη γλωσσική συρρίκνωση που είχε ως αποτέλεσμα να χαθούν εκατοντάδες γλώσσες τα τελευταία 500 χρόνια και που, ακόμη, ενδέχεται να οδηγήσει σε θάνατο τις μισές από τις περίπου 7000 ανθρώπινες γλώσσες που έχουν απομείνει. Ιδιαίτερα σε ορισμένες περιοχές του πλανήτη μας, π.χ. τη Μελανησία, την Πολυνησία, τη Λατινική Αμερική, όπου μεγάλος αριθμός γλωσσών συνωστίζονται σε περιορισμένο γεωγραφικό χώρο και ανταγωνίζονται μεταξύ τους, ο κίνδυνος που διατρέχουν αρκετές από αυτές να χαθούν, αυξάνει κατακόρυφα. Υπολογίζεται ότι το 96% των ανθρώπινων γλωσσών μιλιούνται από μόλις 3% του συνολικού πληθυσμού της γης.

Σύμφωνα με τη Διάσκεψη της UNESCO⁴ του 2003 για τις απειλούμενες γλώσσες, η μετάδοση μιας γλώσσας ως μητρικής από τους γονείς στα παιδιά είναι εξαιρετικά σημαντική για την επιβίωσή της, επειδή δημιουργεί νέους ομιλητές συμβάλλοντας, έτσι, ουσιαστικά στη διατήρηση και τη διαίωνισή της.

Ιδιαίτερα σήμερα που ορισμένες γλώσσες επιβάλλονται ευρέως λόγω της παγκοσμιοποίησης και της διεύρυνσης των οδών επικοινωνίας, όπως η αγγλική και σε λιγότερο βαθμό η ισπανική, η γαλλική κ.ά., είναι σημαντικό να συνειδητοποιήσει κανείς ότι η διατήρηση των μικρότερων μητρικών γλωσσών και του δικαιώματος του καθενός και της καθεμιάς να μορφώνεται, να εκφράζεται ελεύθερα και χωρίς περιορισμούς και να δημιουργεί στη μητρική του γλώσσα, είναι δήλωση παρουσίας.

Η έμφαση, συνεπώς, που έχει δοθεί τα τελευταία χρόνια στη διατήρηση της γλωσσικής ποικιλότητας είναι αποτέλεσμα της αλλαγής στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την πολυγλωσσία και τον σημαντικό ρόλο των γλωσσών στην ανάπτυξη των ανθρώπινων κοινωνιών. Γιατί ο σεβασμός της γλωσσικής ποικιλότητας όχι μόνο ευνοεί τη διατήρηση της πολιτιστικής πολυμορφίας και την ανάπτυξη ενός υγιούς διαλόγου και συνεργασίας ανάμεσα στις κοινωνίες, αφού η γλώσσα είναι ο κύριος φορέας των

πολιτιστικών αξιών μιας κοινωνίας, αλλά ακόμη συμβάλλει θετικά στην οικονομική, τεχνολογική και επιστημονική ανάπτυξη του καθενός, αφού η δυνατότητα να εκφράζεται στη μητρική του γλώσσα τού επιτρέπει να αναπτύξει περίπλοκη σκέψη και νοήματα.

Ο εορτασμός της μητρικής γλώσσας προβάλλει, λοιπόν, στη διττή αυτή νοηματοδότηση –διατήρηση και σεβασμός– ως μια ευκαιρία να θυμηθούμε, να μιλήσουμε και να ονειρευτούμε, ή αλλιώς να μιλήσουμε για το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον των μητρικών γλωσσών.

Γλωσσολογική Εταιρεία Κύπρου. Παγκόσμια ημέρα μητρικής γλώσσας. Στρογγυλή Τράπεζα με θέμα «Ελληνική, γλώσσα του παρελθόντος, γλώσσα του μέλλοντος», 21 Φεβρουαρίου 2014. Από το διαδίκτυο (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. (Μονάδες 15)

A1. Γιατί και σε ποιες περιοχές του πλανήτη μας, σύμφωνα με το κείμενο, ο κίνδυνος εξαφάνισης αρκετών γλωσσών αυξάνει κατακόρυφα; (60-80 λέξεις).

(μονάδες 15)

A2. (Μονάδες 10)

A2. Να διαιρέσετε τη δεύτερη παράγραφο (Η προάσπιση...της γης) του κειμένου σε δύο επιμέρους παραγράφους. Να αιτιολογήσετε τη διαφορετική παραγραφοποίηση.

(μονάδες 10)

B1. (Μονάδες 10)

B1. Να δημιουργήσετε μία πρόταση με κάθε συνώνυμη λέξη ή ισοδύναμη φράση των λέξεων του κειμένου με έντονη γραφή, με βάση τη σημασία τους στο κείμενο:

προωθεί, προάσπιση, έμφαση, ευνοεί, αξιών.

(μονάδες 10)

B2. (Μονάδες 15)

B2. α. Να επισημάνετε, στη δεύτερη παράγραφο (Η προάσπιση...της γης) του κειμένου, τρεις λέξεις ή φράσεις ή προτάσεις στις οποίες η γλώσσα χρησιμοποιείται μεταφορικά/συνυποδηλωτικά.

(μονάδες 9)

B2. β. Για ποιον λόγο ο/οι συντάκτης/ες του κειμένου επιλέγουν τη μεταφορική/συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας; (μονάδες 6)